

-- 1 --

TUSMO KOOBAN
BUUGGA KOOWAAD

Qoocbbada Guud	Bogga	781
Baabka 1aad		
Hay'aadka Garsooridda	»	781
Madaxa 1aad		
Gorsooraha	»	781
Qaybta 1aad		
Wilaayadda Garsoorka iyo Awoodda	»	781
Qaybta 2aad		
Awoodda xagga mawduuca, qiimaha iyo dalka	»	782
Qaybta 3aad		
Awoodda xagga dalka	»	784
Qaybta 4aad		
Beedelaadda awoodda	»	875
Qaybta 5aad		
Maqnaashaha wilaayadda Garsooridda iyo awoodda	»	786
Qaybta 6aad		
Habka wilaayadda Garsooridda iyo awoodda	»	787
Qaybta 7aad		
Ka joojashada duridda iyo mas'uuliyadda Garsoorayaasha	»	788
Madaxa 2aad		
Kaaliyayaasha iyo Gaarsiiyayaasha	»	789
Madaxa 3aad		
Khabiirka Teknikada ah iyo Ilaalinta iyo Kaaliyayaasha Garsooraha	»	790
Baabka 2aad		
Xeer Ilaalinta Guud	»	791

— 3 —

Oogidda dacwadda	Madaxa 1aad	»	807
Arjiga dacwadda iyo u yeeridda	Qaybta 1aad	»	807
Diyaarinta dacwadda	Madaxa 2aad	»	810
Awocadda Garsooraha	Qaybta 1aad	»	810
Qaadista dacwadda	Qaybta 2aad	»	811
Diyaarinta ku saabsan sugiida	Qaybta 3aad	»	812
Soc dhexgalka ahinaca saddexaad iyo midaynta Dacwadda	Qaybta 4aad	»	812
Dhamaynta dacwadda	Madaxa 3aad	»	824
Fulinta xukumada iyo gaarsiintooda	Madaxa 4aad	»	825
Saxidda xukunnada iyo amarada	Madaxa 6aad	»	826
Jocjinta dacwadda kala go'idda iyo dhiciddeeda	Madaxa 7aad	»	828
Jocjinta dacwadca	Qaybta 1aad	»	828
Kala go'idda qaadista dacwadda	Qaybta 2aad	»	829
Dhigidda dacwadda	Qaybta 3aad	»	830
Duridda	Baabka 2aad	»	831
Jidodka Duridda	Madaxa 1aad	»	831
Racfaanka	Madaxa 2aad	»	833

— 4 —

U cabashada Maxkamadda Sare	Madaxa 3aad	»	836
Hababka gaarka ah	Buugga 3aad	»	843
Dacwooyinka Gaaban	Baabka 1aad	»	843
Dacwooyinka lagu fulinaayo	Madaxa 1aad amarka	»	843
Bannaanshaha ka saaridda	Madaxa 2aad	»	846
Hababka dhowrista	Madaxa 3aad	»	847
Qabasha	Qaybta 1aad	»	847
Baaritaanka ilaaliska ah	Qaybta 2aad	»	849
Hababka degdegga ah iyo lahaanshaha	Qaybta 3aad	»	849
Ka reebidda 'yo ka qaadidda tasarufka	Madaxa 4aad	»	850
Kar: la waayay iyo kan la xukumay dhimashadoodu maqnaasha iyo malayn dhimasho	Madaxa 5aad	»	851
Xoogga xukunnada dalalka sh:sh:weeyaha ah	Baabka 2aad	»	852
Aqoonsi	Madaxa 1aad	»	852
Dhexdhexaadinta	Baabka 3aad	»	853
Habka qolka tashiga	Baabka 4aad	»	858
Habka fulinta	Buugga 4aad	»	859
Waxyaalaha la fulin karo	Baabka 1aad Madaxa 1aad	»	859
Wareegga fulinta khasabka ee mulkiyaada guud ahaan	Madaxa 2aad	»	862

— 781 —

XEERKA HABKA MADANIGA

BUJGGA KOOWAAD

QODOBBADA GUUD

BAABKA KOOWAAD

HAY'AADKA GARSOORIDDA

MADAXA KOOWAAD

GARSOORAHA

QAYBTA KOOWAAD

WILAAAYADDA GARSOORKA IYO AWOODDA

Qodobka 1aad

Wilaayadda Maxkamadaha Caadiga ah

Maxkamadaha caadiga ahi waxay leeyihiin wilaayadda Garsooridda Madaniga ah sida waafaqsan qodobbada Xeerkaan haddii aan lagu sheegin xeer gaar ah si taas ka duwan.

Qodobka 2aad

Heshiis laguma beddeli karo Wilaayadda Garsooridda Soomaalida

Ma bannaana in laga tago wilaayadda Garsooridda Soomaaliyeed iyadoo la qaadanayo Garsoorid shisheeye ama heshiisyaal (arbitri) dibadda lagu gaaray haddii ayna dacwaddu ku saabsanayn xilal (Obligazione) ka dhexeeya dad shisheeye ah ama qof shisheeye ah iyo mid muwaadin ah (cittadino) oo aan degganeyn, aanna ku nooleyn Soomaaliya.

Qodobka 3aad

Dacwad ka oogan Maxkamad shisheeye horteed

Lagama tagi karo wilaayadda Garsooridda Soomaaliyeed markii laga oogo isla dacwadaas ama dacwad kale oo iyada ku xiran Maxkamad shisheeye horteed.

— 782 —

Qodobka 4aad

Maxkamadda awoodda u leh Garsooridda Shisheeyaha

Wey suurtoobi kartaa in qof shisheeye ah laga dacweeyo Maxkamad Soomaaliya horteed.

1. Haddii uu deggen yahay ama ku nool yahay Soomaaliya ama uu ku leeyahay wakiil loo oggolaaaday in uu dacwodo.
2. Haddii dacwaddu ku saabsan tahay xoolo laga helo Soomaaliya ama dhaxal qof Soomaali ah ama xoola dhaxal ah ee dacwaddooda laga furay Soomaaliya ama xilaal (obbligazione) ka ghashay ama ay waajib tahay in laga fuliyo Soomaaliya.
3. Haddii dacwaddu ku xiran tahay mid kale oo ka taagan Maxkamad Soomaaliya horteed.
4. Haddii Garsooraha Dawladda uu ka mid yahay qofka shisheeyaha ah uu awood u leeyahay in uu galo dacwooyin la mid ah kuwa lagu ogey qof Soomaali ah.

Qodobka 5aad

Waqtiga lagu goynayo awoodda Garsooridda

Wilaayadda Garsooridda iyo awooddaba waxaa lagu goynayaa xaaladaha joogta markii la oogay dacwadda mana saameynayaan isbeddelaad ka dib dhaca.

Qodobka 6aad

Heshiis laguma beddeli karo awoodda

Uma bannaana dhinacyada inay ku heshiiyaan inay ka tagaan awoodda, haddii uu Sharcigu sidaa caddeynayn.

QAYBTA LABAAD

AWOODDA XAGGA MAWDUUCA, QIIMAHA IYO DALKA

Qodobka 7aad

Awoodda Maxkamadda Degmada

Maxkamadda Degmada waxay awood u leedahay dacwadaha qiimaha hoodu ka badnayn 3000 Sh. So. iyo arrimaha oo idil ee la xiriira qoyska, ayadoo aan la fiirin qiimaha. Awoodda Maxkamadda Degmada waxay ku egtahay inta degmadu ku fadhido.

— 785 —

Qodobka 16aad

Maxkamadda awoodda u leh fulitaanka khasabka ah ee ku saabsan guurtada iyo maguurtada

Waxaa awood u leh fulitaanka khasabka ah ee ku saabsan maguurtada iyo guurtada Maxkamadda ku taal meesha laga helo guurta-da iyo maguurtada, isla Maxkamaddaas ayaa awood u leh inay fiiriso ka hortagga fulinta.

Qodbka 17aad

Bannaanaanta beddelidda awoodda xagga dalka

Waa u bannaan tahay dhinacyda dacwadda iney heshiis cad ku beddelaan awoodda xagga dalka haddii ayna taasi ka horimaaneyn qodob xeereed oo amar ah.

Qodobka 18aad

Meesha Degnaashaha loo doortay

Qofkii degnaasha u doortay meel sida ku qoran qodobka 40 iyo kuwa la xiriira ee ka mid ah xeerka Madaniga waa bannaan tahay in lagu dacweeyo Maxkamadda ku taal meesha uu doortay.

QAYBTA AFRAAD

BEDELAADDA AWOODDA

Qodobka 19aad

Dacwadaha faraca ah

Waa bannaan tahay in dacwadaha faraca ah laga hor oogo Maxkamadda awoodda u leh tan asalka ah xagga dalka iyadoo aan la fiirineyn awoodda xagga mawduuca ama qiimahaba.

Qodobka 20aad

Dacweysanayaasha badan

Waa bannaan tahay in laga hor oogo dacwado isku xiran oo lagu oogay hal dacweysane ka badan Maxkamaddo badan hortood, Maxkamadda ku taal meesha uu deggan yahay ama ku nool yahay dacweysanayaasha midkood.

Qodobka 21aad

Dacwadaha ka hor keenidda ah

Maxkamadda awoodda u leh dacwadda asalka ah ayaa awoodna u leh arjiyada dacwadaha ka horkeenidda ah.

QAYBTA SHANAAD

MAQNAASHAHA WILAAYADDA GARSOORIDDA

IYO AWOODDA

Qodobka 22aad

Maqnaashaha Wilaayadda Garsooridda

Waa bannaan tahay in la soo jeediyo maqnaashaha wilaayadda Garsooridda, xataa dhinaca Maxkamadda goor kasta ama daraja kasta oo ay dacwaddu socoto.

Qodobka 23aad

Maqnaashaha Awoodda

Waa bannaan tahay in la soo jeediyo maqnaashaha awoodda xagga mawduuca iyo qiimaha xataa dhinaca Maxkamadda goor kasta iyo daraja kasta oo ay dacwaddu socoto.

Maqnaashaha awoodda xagga dalka waxaa la soo jeedin karaa darajada koowaad oo keliya.

Haddii ay dhinacyadu oggolaadaan soo jeedinta maqnaashaha awoodda lana magacaabo Maxkamadda awoodda iska leh, waa u bannaan tahay Garsooraha dacwadda loo soo bandhigay inuu u wareejiyo Maxkamadda awoodda u leh isagoo u qabanaya muddo aan ka badneyn saddex bilood oo ay waajib tahay in la dhaqaajiyo dacwadda muddadaas dhexdeeda.

Haddii aan muddadaas dhexceeda la dhaqaajin dacwadda waxaa laga tirtirayaa buugga dacwadaha.

Qodobka 24aad

Celcelinta dacwadda

Haddii hal dacwo laga oogo Maxkamada badan hortoo wuxuu soo saaraya Garsooraha ugu dambeystii laga hor oogay go'aan caddeeynaya in dacwaddu hortaal Maxkamado badan (Litispendenza) waana ka tirtirayaa buugga dacwadaha. dacwadduna waxay ka hor soconaysaa Garsoodihii markii ugu horreysay laga hor oogay.

— 787 —

Qodobka 25aad

Dacwadaha isku xiran

Haddii dacwada badan laga hor oogo dhawr Maxkamadood ayna suurtoobi karto in dacwad ahaan keliyah loo qaado, Garsooruhu wuxuu amrayaa in loo wareejiyo Garsooraha awoodda u leh dacwadda asalka ah ama Garsoorihii markii ugu horreysay laga hor furay.

QAYBTA LIXAAD

HABKA WILAAYADA GARSOORIDDA IYO AWOODDA

Qodobka 26aad

Habka wilaayadda Garsooridda iyo awoodda

Waa u bannaan tahay dhinac kasta oo dacwadda ka mid ah inuu warsado in go'aan laga gaadho arrinta ku saabsan wilaayadda Garsooridda iyo awooddaba, haddii ayna Maxkamadda darajada koowaad go'aan ka gaadhin mawduuca dacwadda.

Warsashada waxaa la geynayaa Maxkamadda Sare, ama Maxkamadda Rafcaanka ee awoodda u leh sida waafaqsan qodobka 9aad, haddii ay isku qabtaan awoodda Maxkamadaha Degmooyinka ee Gobolka ama Maxkamad Degmo iyo tan Gobolka.

Waa bannaan tahay in laga hor duro Maxkamadda Sare xukunnada ay Maxkamadda Rafcaanku ka soo saarto mawduuca isku qabashada wilaayadda Garsooridda ama awoodda haddii ayna isku qabashadaasi ku saabsanayn awoodda xagga dalka kaasoo ay Maxkamadda Rafcaanku go'aan kama dambeys ay ka gaareyso.

Qodobka 27aad

Soo jeedinta Maxkamaddu leedahay xagga isku qabashada awoodda

Waa u bannaan tahay Maxkamadda dacwadda loogu soo wareejiyey Maxkamad kale ee go'aan ka gaartay wilaayadda Garsooridda iyo awoodda inay warsato kala saaridda wilaayadda ama awoodda.

Qodobka 28aad

Joojinta Qaadista Dacwadda inta ay socoto kala saaridda wilaayadda Garsooridda iyo awoodda

Duritaanka ku saabsan kala saaridda habka wilaayadda garsooridda iyo awoodda wuxuu joojinayaa qaadista dacwadda.

Hase yeeshee waa u bannaan tahay Maxkamadda inay amarto in la qaado tallaabooyin deg-deg ah ee loo baahan yahay.

QAYBTA TODDOBAAD

KA JOOGSASHADA DURRIDDA IYO MAS'ULIYADDA

GARSOORAYAASHA

Qodobka 29aad

ka joogsashada Garsooraha

Waa ku waajib Garsooraha inuu ka joogsado gelidca dacwadda:

1. Haddii uu dan gaar ah ku leeyahay dacwadda.
2. Haddii isaga ama Xaaskiisa ama qof qaraabadiisa dhinacyada ka mid ah uu leeyahay midkood ama qareennada xiriir qaraabannimo oo gaaraya darajada afraad.
3. Haddii ay ka dhxeeyso isaga ama qof ka mid ah qoyskiisa iyo dhinacyada midkood ama qareennada colaad adag ama xiriir deyn ama amaah.
4. Haddii talo ama ra'yi uu ka dhiibtay mawduuca dacwadda ama dacwadda hore uu u arkay isagoo gudanaaya shaqadiisa Gorsocridda ah.
5. Haddii u ahaa wali (Tutore) ama shaqo bixiye ama maamule dhinacyada midkood.

Waxaa kale oo uu dacwadda ka joogsanayaa markasta oo ay jiraan sababo culus oo keenaya joogsashada.

Qodobka 30aad

Duridda Garsooraha

Haddii la helo waxyaabaha lagu sheegay qodobka hore waa u bannaan tahay dhinac kasta inuu auro Garsooraha isagoo u qoraaya arji Guddoomiyaha Maxkamadda kuna caddeynaya asbaabaha duridda iyo siyaabaha sugidda.

Arjiga duridda Garsooraha wuxuu joojinayaa wadidda dacwadda

Qodobka 31aad

Maxkamaada awoodda u leh go'aan ka gaaridda duridda

Haddii Guddoomiyaha Maxkamadda arjiga duridda loo soo qortay uuna awoodi karin in uu go'aan ka gaadho duridda, ama isagaba loo soo jeediyey duridda, waxaa arjiga duridda loo dirayaa Maxkamadda ka sareysa xagga darajada.

File

— 789 —

Qodobka 32aad

Talaabooyinka ku saabsan ogolaashaha duridda

Haddii Maxkamaddu oggolaato duridda, waxay hadaana go'aankeeda ku saabsan oggolaashaha ku qabanaysaa Garsooraha waajibkiisa ay tahay inuu beddelo kii la duray.

Qodobka 33aad

Mas'uuliyadda Garsooraha ee madaniga ah

Waa bannaan tahay in la dacweeyo Garsooraha xagga Madaniga:

1. Haddii uu khiyaamo ama isdhaafin, ama laaluusha ku sameeyo shaqadiisa.
2. Haddii uu diido ama ka tago ama gadaal uu ugu dhigo shaqo ka mid ah shaqooyinkiisa sabab aan la garwaaqsan karin daraadeed.

Qodobka 34aad

Oggolaashaha xoghayaha Dawladda

Ma bannaana in dacwad lagu oogo nin Garsoore ah haddii uusan ka hor oggolaan xoghayaha dawladda ee Wasaaradda Garsoorka iyo Arrinaha Diinta.

MADAXA LABAAD

KAALIYAYAASHA IYO GAARSIIYAYAASHA

Qodobka 35aad

Hawsha Kaaliyaha

Wuxuu Kaaliyuhu qorayaa wax allaale wixii tallaabooyin ah ee uu qaadayo Garsooruhu ama isagu ama dhinacyadu goor kasta iyo qaabab kasta oo xeerku caddaynayo, wuxuuna ka gargaarayaa Garsooraha diyaarinta qoraalka dacwadda.

Wuxuu Kaaliyuhu saxiixayaa warqadaha garsooruhu saxiixayo, wuxuu kaloo ku kacayaa wax allaale wixii awooda ah ee xeerku si ead u siinayo.

Qodobka 36aad

Hawsha Gaarsiiyaha

Gaarsiiyuhu wuxuu ka kaalmaynayaa Garsooraha xagga fadhiga Maxkamadda, wuxuuna fulinayaa awaamiirta Garsooraha, wuxuuna ku kacayaa gaarsiinta warqadaha iyo dhammaan wixii mas'uuliyad ah ee xeerku anrayo.

— 790 —

Qodobka 37aad

Mas'uuliyadda Kaaliyayaasha iyo Gaarsiiyayaasha

waa la dacweynayaa kaaliyayaasha iyo Gaarsiiyayaasha madani ahaan:

1. Haddii ay diidaan, ama ka tagaan ama gadaal u dhigaan guda-shada waajibaadkooda.

2. Haddii ay ku kacaan tallaabo baadil ah kas ahaan ama si gef culus ah.

MADAXA SADDEXAAD

KHABJIRKA TEKNIKADA AH IYO ILAALIYAHA IYO
KAALIYAYAASHA GARSOORAHA

Qodobka 38aad

Khabiirka Teknikada ah

Waa u bannaan tahay Garsooraha marka loo baahdo in uu kaalimaytso hal ama ka badan oo khubaro ah oo leh khibrad teknika ah oo gaar ah.

Qodobka 39aad

tallaabooyinka uu qaadayo khabiirku

wuxuu ku kacayaa khabiirku baaritaanka looga baahdo, ra'yi buuna ka dhiibanayaa wuxuuna u gudbinayaa Garsooraha macluumaadka uu ku gaaro khibraddiisa gaarka ah.

Qodobka 40aad

waajibaadka khabiirka iyo duritaarkiisa

Waa ku waajib khabiir lagu doortay khibrada gaarka ah inuu guto waajibaadkiisa haddii aan la helin asbaab caqliga gasha oo taas ka horjoogsanaysa.

waa u bannaan tahay dhinacyada dacwadda inay ku duraan khabiirka teknikada ah asbaabta ku soo aroortay qodobka 29.

Waxaa duritaanka khabiirka go'aan ka gaaraya Garsooraha magacaabay.

Qodobka 41aad

Mas'uuliyadda Khabiirka

Waa la warsanayaa khabiirka khasaaroyinka uu u soo jiido dhinacyada kas ahaan ama si gef culus ah.

Markaasna iyadoo lagu waajibinayo in uu bixiyo magdhow, hadana waxaa u bannaan Garsoorihii magacaabay in uu saaro eigaab gaar ah.

— 791 —

Qodobka 42aad

Ilaaliyaha

Waxaa loo xilsaarayaa ilaalinta iyo maamulidda xoolaha la qabto (sequestrato) ama Maxkamaddii amartay in la hayo ilaaliye uu magacaabay Garsooruhu, wuxuu u goynayaa Abaalgudkuu mutaysan lahaa. Waara suurtoobi kartaa, in uu ilaaliyuhu noqdo dhinacyada midkood ama dad kale.

Qodobka 43aad

Beddelaadda Ilaaliyaha

Waa u bannaan tahay Garsooraha goor kasta in uu beddelo Ilaaliyaha markii uu warsaaco dhinacyada midkood ama markuu isagu doono.

Qodobka 44aad

Mas'uuliyadda Ilaaliyaha

Waxaa ku waajib ah ilaaliyaha in uu magdhow ka dhiibo dhibaatocyiinka uu geysto haddii uusan waajibkiisa ku gudan dadaal iyo foogijnaan caadi ah.

Waxaa kaloo u bannaan Garsooraha in uu ilaaliyaha lacag ku gannaaxo.

Qodobka 45aad

Kaaliyayaasha kale

Waa u bannaan tahay Garsooraha, Kaaliyaha iyo Gaarsiiyaha haddii loo baahdo taas in ay kaalmaystaan khubaro ama turjibaanno ama kaaliyayaal kale.

Waa u bannaan tahay Garsooraha had iyo jeer in uu kaalmo weydiisto Ciidamada Booliska.

BAABKA LABAAD

XEER ILAALINTA GUUD

Qodobka 46aad

Dacwadaha madaniga ah ee laga oogayo Xafiiska Xeer Ilaaliyaha

Xeer Ilaaliyuhu wuxuu oogi karaa dacwadda madaniga ah goorarka Xeerku caddaynayo.